

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 11CoP/263/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1220201245
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 09. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Patrícia Železníková
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2020:1220201245.3

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Patrície Železníkovej a členiek senátu JUDr. Blanky Podmajerskej a Mgr. Aleny Čakváriovej, vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: C. C. D., nar. XX.XX.XXXX, zastúpený kolíznym opatrovníkom Úradom práce sociálnych vecí a rodiny Bratislava, so sídlom Vazovova 7/A, 816 16 Bratislava, dieťa rodičov: matka - S. D., rod. Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom X. de G. sn XX C., G. Z. Es D., G. N. SA U. XXXXX V. - H., D., a otec - C. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom Y. XXX, XXX XX Y., zastúpený Právne centrum s.r.o., so sídlom Mýtna 42, 811 05 Bratislava, v konaní o návrhu navrhovateľov: I. N., nar. XX.XX.XXXX a C. N. H., rod. D., nar. XX.XX.XXXX, obaja trvale bytom U. vody XX, XXX XX I., obaja zastúpení JUDr. Annou Kubik, advokátkou, so sídlom Grösslingova 51, 811 09 Bratislava, na nariadenie neodkladného opatrenia, na odvolanie matky proti rozhodnutiu Okresného súdu Bratislava II, č.k. 11P/52/2020-171, zo dňa 26.05.2020, takto

rozhodol:

Uznesenie súdu prvej inštancie sa m e n í tak, že návrh sa z a m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Bratislava II, uznesením č.k. 11P/52/2020-171, zo dňa 26.05.2020, predbežne zveril maloletého C. C. D., nar. XX.XX.XXXX, do osobnej starostlivosti navrhovateľov I. N., nar. XX.XX.XXXX a C. N. H., rod. D., nar. XX.XX.XXXX, obaja trvale bytom U. vody XX, I., ktorí sú oprávnení a povinní vykonávať osobnú starostlivosť nad maloletým v rozsahu, v akom ju vykonávajú rodičia. Matke a otcovi určil povinnosť platiť výživné na maloletého vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrované, neplnoleté dieťa podľa osobitného predpisu, vždy do 15-teho dňa v mesiaci vopred k rukám navrhovateľov, počnúc doručením tohto uznesenia, vo zvyšku návrh zamietol. Počas účinnosti neodkladného opatrenia pozastavil účinnosť rozsudkov Okresného súdu Dunajská Streda, č.k. 9P/77/2014-115, zo dňa 14.04.2015, a č.k. 7P/33/2016-259, zo dňa 08.03.2018. O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu.

2. Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa § 2 ods. 1, zák. č. 161/15 Z.z. Civilný mimosporový priadok (ďalej CMP), a § 325 ods. 1 § 328 ods. 2, § 329 ods. 1, 2, zák. č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový priadok (ďalej CSP), a skutkovo tým, že po oboznámení sa s obsahom návrhu navrhovateľov, sestry maloletého a jej manžela a pripojených listín, dospel k záveru o jeho dôvodnosti. Za osvedčené z návrhu považoval, že matka žijúca v zahraničí nemôže zabezpečiť maloletému osobnú starostlivosť a otec, ktorému bol maloletý zverený do osobnej starostlivosti, túto dlhodobu nevykonáva a ponecháva ju na svojich rodičov, starých rodičov maloletého, ktorí vzhľadom na svoj vek nie sú schopní túto starostlivosť vykonávať naďalej. Zo správy Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, zo dňa 18.05.2020, zistil, že t.č. osobnú starostlivosť o maloletého zabezpečujú navrhovatelia, ktorí o neho prejavili záujem, a ktorí majú na jej výkon vytvorené vhodné podmienky. Zo správy zároveň vyplynulo,

že otec s návrhom na zverenie maloletého do náhradnej osobnej starostlivosti súhlasí. Dôvodil, že návrhu na dočasné zverenie maloletého do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľov v jeho záujme vyhovel, čím sa odstráni nebezpečenstvo vzniku ujmy na zdraví, resp. ohrozenia vývinu maloletého. Vychádzajúc z návrhu navrhovateľov, výživné na maloletého určil v súlade s § 366 CMP v sume 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené, nepľnoleté dieťa podľa osobitného predpisu, ktoré aspoň čiastočne pokryje náklady na odôvodnené potreby maloletého. Návrh v časti úpravy styku rodičov s maloletým, ktorý sa priebežne uskutočňuje, zamietol. Počas trvania neodkladného opatrenia pozastavil účinnosť rozsudkov Okresného súdu Dunajská Streda, č.k. 9P/77/2014-115, zo dňa 14.04.2015, a č.k. 7P/33/2016-259, zo dňa 08.03.2018, ktorými boli upravené práva a povinnosti rodičov k maloletému, ktorý bol zverený otcovi, bola určená povinnosť matke platiť na maloletého výživné a upravený styk matky s maloletým.

3. Proti tomuto rozhodnutiu podal otec prostredníctvom zvoleného právneho zástupcu odvolanie podľa § 365 ods. 1 písm. f) a g) CSP, navrhujúc uznesenie zmeniť a návrh zamietnuť. Uviedol, že navrhovatelia v návrhu uvádzajú nepravdivé skutkové tvrdenia, ktoré sa neopierajú o žiaden dôkaz a nie sú ani len osvedčené pre vydanie neodkladného opatrenia. Nepravdivé skutkové tvrdenia sa týkajú najmä bývalých konfliktov medzi otcom a matkou maloletého, zdravotného stavu maloletého, jeho vzťahu so starou matkou. Z doteraz ukončených súdnych konaní medzi účastníkmi konania a vykonaného dokazovania totiž vyplýva, že matka bola agresívna, má závislosť na alkohole, dokonca ho v minulosti fyzicky napadla, bodla ho nožom. Tvrdenia o jeho agresivite v minulosti považoval za absurdné. Uviedol, že matka bola ústavne liečená na alkoholizmus a z tohto liečenia sa už nikdy nevrátila domov do spoločnej domácnosti. Maloletý trpí ľahkou mozgovou disfunkciou (ADHD), uvedenú diagnózu a liečbu si nevymyslel a navrhovatelia nemajú lekárske vzdelanie, aby spochybňovali lekármi odporúčanú a predpísanú liečbu maloletého. Uviedol, že vzťahy v rodine sú nepochybne komplikované a tieto môžu negatívne pôsobiť na maloletého, ktorému je však potrebné nastaviť jasné pravidlá a stabilné zázemie. Dôvodil, že dieťa možno zveriť do náhradnej starostlivosti len vtedy, ak rodičia nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť osobnú starostlivosť o dieťa. V tomto kontexte je rozhodujúce, že musia byť splnené všetky predpoklady pre odňatie dieťaťa zo starostlivosti jeho rodičov, t.j. ak ju rodičia nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť. Z doposiaľ existujúcich a vykonaných dôkazov však vyplýva, že sa riadne stará o výchovu maloletého a je aj schopný zabezpečiť osobnú starostlivosť o maloletého. Spochybnenie tejto skutočnosti navrhovatelia absolútne nepreukázali, ani neosvedčili vo svojom návrhu. V poslednom znaleckom posudku zo dňa 17.01.2020 (č. X/XXXX, PhDr. Mgr. Elena Fortis) sa uvádza, že maloletý má s ním, ako aj so starými rodičmi dobrý vzťah, ako aj to, že výchovné prostredie u neho je vhodné na zabezpečenie zdravého fyzického, sociálneho a psychického vývoja maloletého. Z interview s maloletým zo dňa 28.06.2019, vyplýva, že tento uviedol, že si pamätá na obdobie, kedy matka pila, hrala na automatoch a bodla otca s nožom, keď bola opitá. Z tohto znaleckého posudku takisto vyplýva, že maloletý chce zostať bývať na Slovensku, keďže na V. to nepozná. Nevie, aké manipulačné techniky sa snažia matka a dcéra realizovať voči maloletému, avšak je nepochybné, že keď sa má maloletý vyjadrovať v súdnom konaní bez emocionálneho nátlaku svojej matky a svojej sestry, vyjadruje sa že má silné citové puto so svojim otcom. Sám navrhovateľ uviedol, že maloletý sa s otcom pravidelne stretáva, bez akýchkoľvek problémov. Uviedol, že nikdy neobmedzoval akýkoľvek kontakt matky alebo sestry s maloletým, keď je v jeho záujme, aby boli jeho vzťahy s biologickými príbuznými udržiavané a rozvíjané. Podľa jeho názoru sa matka snaží v poslednom období s maloletým manipulovať a zrejme tak manipuluje aj s navrhovateľkou. Uviedol, že matka sa svojimi podaniami snažila už viackrát dosiahnuť zmenu osobnej starostlivosti o maloletého, ktorým však doposiaľ nebolo vyhovené. Nie je pravdou, že by dôvodom na zamietnutie jej návrhov bola skutočnosť, že žije v D., práve naopak, súdy v každom konaní vykonali znalecké dokazovanie, na základe ktorého dospeli k záveru, že nie je v záujme maloletého, aby ho mala matka v osobnej starostlivosti. Uviedol, že dňa 12.06.2020 mu jeho dcéra navrhovateľka telefonicky oznámila, že maloletého plánuje odovzdať matke do D., že mu tam už vybavili školu a že s tým on nemôže už nič spraviť. Navrhovatelia sa pred súdom prezentujú záujmom starať sa o maloletého, avšak v skutočnosti takýto záujem nemajú, manžel navrhovateľky nesúhlasí s tým, aby bol maloletý v ich domácnosti, a preto je celé konanie motivované len tým, aby obišli proces zverenia maloletého do osobnej starostlivosti matky. Domnieva sa, že faktickým odňatím maloletého z jeho osobnej starostlivosti a neoprávneným premiestnením do D. sa budú usilovať o zmenu právomoci súdov.

4. Navrhovatelia prostredníctvom zvolenej právnej zástupkyne vo vyjadrení k odvolaniu otca žiadali rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdiť. Uviedli, že zverenie maloletého do ich spoločnej náhradnej osobnej starostlivosti je plne v záujme maloletého a to z dôvodu, že v

ich domácnosti mu je poskytovaná starostlivosť na vyššej úrovni, je mu zabezpečené bezpečnejšie a stabilnejšie prostredie ako v domácnosti otca, a to aj z hľadiska finančného zabezpečenia a zároveň sú mu zabezpečené podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvoma rodičmi, s ktorými sa stretáva. Takisto sú maloletému zabezpečené podmienky na jeho duševný, telesný a citový rozvoj a podmienky na rozvoj jeho schopností a vlôh. Uviedli, že na rozdiel od otca, prístupujú k maloletému ako k zdravému dieťaťu, napriek tomu, že mu bola diagnostikovaná porucha pozornosti spojená s hyperaktivitou (ADHD). Snažia sa však, venovať mu zvýšenú pozornosť, súčinnosť a primeranú pomoc pri plnení školských povinností. Naopak otec riešil jeho poruchu pozornosti podávaním silných medikamentov a umiestnením v internátnej škole LVS Q., čím len preniesol svoje povinnosti na tretiu stranu. V čase odovzdania maloletého do ich starostlivosti im otec neodovzdal lieky predpísané maloletému, rovnako im nebol odovzdaný ani preukaz poistenca maloletého a dokonca ani zoznam a kontakty na jeho ošetrojúcich lekárov. Počas nimi nezavineného prerušenia medikamentózneho riešenia poruchy pozornosti, sa maloletý ani raz neprejavoval neprímerane agresívne a v ich domácnosti sa plne adaptoval. Maloletý si odo dňa 13.03.2020, kedy sa začali o neho aktívne zaujímať, zlepšil školský prospech, a preto nie je možné tvrdiť, že nepoznajú potreby maloletého. Tvrdili, že maloletému nebola viac ako 1,5 roka poskytovaná náležitá zdravotná starostlivosť, keď mu bolo odporúčané operačné riešenie inzercie stúpúl z dôvodu chronickej nedostatočnosti sluchových trubíc, ktoré však nebolo vykonané a uskutočnilo sa až v čase ich starostlivosti (lekárska správa zo dňa 12.05.2020). Zo zdravotnej dokumentácie maloletého tiež vyplýva, že otec zanedbal starostlivosť o maloletého a z dôvodu jeho nedbanlivého prístupu došlo k objektívnemu zhoršeniu jeho zdravotného stavu. Poukázali na vyjadrenie maloletého pri šetrení ÚPSVaR Bratislava v ich bydlisku, kedy sa sám vyjadril, že sa mu u nich páči a je mu tam dobre. Uviedli, že sa mu venujú a pomáhajú mu s plnením školských povinností a sám maloletý pozoruje zlepšenie svojho prospechu v škole. Tvrdenia otca o údajných skutočných dôvodoch podania návrhu, údajnom vybavovaní školy pre maloletého v D. a údajnom zamýšľanom premiestnení dieťaťa do D. za účelom zmeny právomoci súdu, považovali za ničím nepotvrdené konšpirácie.

5. Matka k odvolaniu otca písomné vyjadrenie nepodala.

6. Odvolací súd preskúmal vec, v ktorej nie je viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania podľa § 65, § 66 zák. č. 161/15 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej CMP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 378 ods. 1 zák. č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej CSP), a dospel k záveru, že odvolanie otca je dôvodné.

7. Odvolací súd zdôrazňuje, že účelom neodkladných opatrení vo veciach maloletých, je poskytnutie preventívnej ochrany ich právam a záujmom, ešte pred ich porušením či ohrozením. Všeobecné zásady charakterizujúce inštitút neodkladného opatrenia sa vzťahujú aj na konanie vo veciach maloletých, v ktorom sú súdy povinné prioritne chrániť záujmy maloletých a prioritne poskytnúť zvýšenú ochranu ich právam. Neodkladné opatrenie, rovnako ako každé rozhodnutie súdu, však musí vychádzať z pomerov a okolností, ktoré existujú v čase rozhodovania. Odvolací súd po preskúmaní danej prejednávanej veci obsahom spisu, ako aj pripojených spisov týkajúcich sa starostlivosti súdu o maloletého C. D., vedených na Okresnom súde Dunajská Streda (sp. zn. 5P/58/2018,) aktuálne sp. zn. 6P/11/2020, vo veci zmeny zverenia maloletého na návrh matky a v ňom doposiaľ vykonaného dokazovania, vrátane spisového materiálu vo veci samej, na návrh navrhovateľov na zverenie maloletého do náhradnej osobnej starostlivosti, sp. zn. 9P/34/2020 (od 04.08.2020 vedený na Okresnom súde Dunajská Streda), dospel k záveru, že súd prvej inštancie sa uvedenými zásadami dostatočne neriadil, s jeho názorom o splnení podmienok na dočasnú úpravu pomerov v zmysle návrhu navrhovateľov sa odvolací súd nestotožnil. Tým, že v konaní starostlivosti súdu o maloleté deti sú súdy povinné poskytnúť maloletým deťom zvýšenú ochranu, ktorá vyplýva ako z príslušných ustanovení Zákona o rodine, tak aj z príslušných článkov Dohovoru o právach dieťaťa, pochybil súd prvej inštancie, keď v záujme ochrany práv maloletého, vzhľadom na obsah podaného návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia rozhodol bez ďalšieho komplexného skúmania celkovej rodinnej situácie, najmä oboznámenia sa s obsahom doposiaľ vykonaného dokazovania vedenom na Okresnom súde Dunajská Streda (sp. zn. 5P/58/2018), o návrhu matky na zmenu zverenia a dôsledného vyhodnotenia dôvodov navrhovateľov na vydanie rozhodnutia bez vykonania dokazovania.

8. Odvolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že v danom prípade nebolo návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia osvedčené, že okamžitý zásah súdu si vyžadujú pomery maloletého z dôvodu,

že by otec, ktorému je maloletý právoplatným rozsudkom súdu zverený do osobnej starostlivosti, túto skutočne nezabezpečoval, neprejavoval záujem o maloletého a nemal vytvorené dostatočné bytové a sociálne pomery. Nemožno zohľadniť ani údajný súhlas otca vyplývajúci zo správy kolízneho opatrovníka, ktorý nebol sprostredkovaný priamo a osobne, po vysvetlení následkov takéhoto súhlasu a najmä v čase, kedy otec nemal vedomosť o podanom návrhu a jeho dôvodoch. O jeho stanovisku k návrhu navrhovateľov svedčí napokon ním podané odvolanie. Na okolnosť, že počas pracovných dní v týždni sa maloletý zdržiava v domácnosti starých rodičov, nie je možné a ani dôvodné bez ďalšieho vyhodnotiť na ťarchu otca, ktorý je s maloletým v dennom kontakte (podľa vyjadrenia starých rodičov sa otec v ich domácnosti zdržiava v pracovných dňoch po práci a o maloletého sa stará počas víkendov). Rovnako na ťarchu otca nemôže byť ani informácia bez preukázania dôvodov a ich vyhodnotení, že otec v roku 2015 súhlasil s umiestnením maloletého do Liečebno - výchovného sanatória Q.. Odvolací súd preskúmaním celého spisového materiálu nezistil ohrozenie maloletého z dôvodu preukázania zanedbávania starostlivosti zo strany otca, o čom nesvedčí ani skutočnosť, že navrhovateľka ako sestra maloletého, ktorá prirodzene môže otcovi pomáhať so starostlivosťou o mladšieho brata, zabezpečila maloletému výkon potrebného lekárskeho zákroku. Dôvodom na odňatie maloletého z osobnej starostlivosti otca nemôže byť ani tvrdenie navrhovateľov, že sa maloletému u nich páči, že mu pomáhajú s prípravou do školy, alebo že majú lepšie finančné zabezpečenie domácnosti. Odvolací súd zohľadňoval tiež doposiaľ vykonané dokazovanie v aktuálne prebiehajúcom konaní na Okresnom súde Dunajská Streda, o návrhu matky na zmenu zverenia, v ktorom je matka zastúpená tou istou právnou zástupkyňou ako navrhovatelia, ktorá napriek jej vedomosti o návrhu matky a oboznámeniu sa s priebehom uvedeného konania, vrátane výsledkov znaleckého dokazovania, v návrhu navrhovateľov, pravdivo neuviedla všetky relevantné okolnosti týkajúce sa vzťahu maloletého a otca a predmetné konanie špecifikovala ako návrh matky na rozšírenie úpravy styku. Je potrebné poukázať aj na závery znaleckého dokazovania v ňom vykonaného, ktoré osvedčuje, že maloletý má so svojim otcom vytvorený blízky citový vzťah a jeho výchovné prostredie je vhodné pre výkon jeho starostlivosti. Argument navrhovateľov, ktorí podľa ich návrhu v čase jeho podania mali maloletého u seba necelé 3 týždne, že otec sa nepodieľa na jeho potrebách, taktiež nemožno považovať za dôkaz, že otec sa o maloletého nestará. Pokiaľ súd prvej inštancie uviedol, že matka sa o maloletého nemôže postarať, tu je potrebné uviesť, že matka sama pred aktívnou účasťou na živote maloletého uprednostnila život v zahraničí, a preto sa s maloletým stretáva v obmedzenom rozsahu iba pri jej návštevách. Osobnostné a rodičovské kompetencie matky, ku ktorým dospela znalkyňa PhDr. Mgr. Elena Fortis pri znaleckom skúmaní, budú predmetom dokazovania v konaní vedenom pred Okresným súdom Dunajská streda. Skutočný záujem matky o maloletého tiež možno odvodiť aj z jej celkového postoja v tomto konaní, ktorá sa k predmetu konania nepovažovala za potrebné vyjadriť, napriek tomu, že v inom súčasne prebiehajúcom konaní sa domáha zverenia maloletého do svojej osobnej starostlivosti. Odvolací súd tiež nesúhlasí s argumentáciou navrhovateľov, že nie je relevantné pri posúdení podmienok otca na výchovu maloletého, zohľadniť znalecké posudky č. XXXX/XX Doc. PhDr. Ivana Szabóa CSc., zo dňa 17.12.2016 a č. X/XXXX PhDr. Mgr. Eleny Fortis, zo dňa 17.01.2020, keď práve druhý znalecký posudok je aktuálny a dáva obraz o starostlivosti otca o maloletého a ich vzájomných vzťahoch, ktorý je potrebné zohľadniť aj pri tomto rozhodovaní. Na základe takto vyhodnoteného skutkového stavu odvolací súd uzatvára, že neboli splnené podmienky na obmedzenie otca vo výkone jeho rodičovských práv a povinností a splnenie podmienok § 325 ods.1 CSP. Odvolací súd má za to, že súd prvej inštancie, ktorým je po ustálení miestnej príslušnosti Okresný súd Dunajská Streda, v uvedených súbežne prebiehajúcych konaniach, ktoré by bolo vhodné spojiť na spoločné konanie, bude dokazovaním preukazovať dôvody navrhovateľov na zverenie maloletého do ich náhradnej osobnej starostlivosti, výchovné prostredie otca a matky, ich rodičovské kompetencie a schopnosť do budúcnosti zabezpečiť výchovu a osobnú starostlivosť o maloletého z pohľadu jeho najlepšieho záujmu. Na strane otca neboli doposiaľ zistené také nedostatky v starostlivosti o maloletého, ktoré by bez vykonania ďalšieho dokazovania boli dôvodom na zmenu jeho výchovného prostredia a zverenia do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľov a s tým súvisiace rozhodnutie o pozastavení účinnosti právoplatných rozsudkov vo veci maloletého.

9. Odvolací súd vzhľadom na všetky preukázané a aj osvedčené okolnosti daného prípadu, berúc do úvahy záujem maloletého dieťaťa ako najvyšší princíp, sa zo závermi súdu prvej inštancie nestotožnil, návrh navrhovateľov a v ňom uvedené podmienky na nariadenie neodkladného opatrenia vyhodnotil ako nedôvodné, doposiaľ neosvedčené a nedostatočné.

10. Odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie podľa § 388 CSP.

11. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 52 CMP.

12. Odvolací súd prijal rozhodnutie jednomyseľne, pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).